

Ghid practic privind mecanismul Convenției europene în domeniul informației asupra dreptului străin (STCE nr. 62) și protocolul adițional la aceasta (STCE nr. 97)

www.coe.int/cdcj

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Ghid practic privind mecanismul Convenției europene în domeniul informației asupra dreptului străin (STCE nr. 62) și protocolul adițional la aceasta (STCE nr. 97)

**întocmit de Comitetul european pentru
cooperare judiciară (CDCJ)**

Ediția franceză:

*Guide pratique sur les mécanismes de la
Convention européenne dans le domaine de
l'information sur le droit étranger
(STE n° 62) et son protocole
additionnel (STE n° 97)*

Ediția engleză:

*Practical guide on the mechanism of the
European Convention on information
on foreign law (ETS No. 62) and its
additional protocol (ETS No. 97)*

*Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în
această lucrare le revine autorilor și nu reflectă
neapărat politica oficială a Consiliului Europei*

Reproducerea extraselor (de până la 500 de
cuvinte) este permisă, cu excepția utilizării în
scopuri comerciale, cu condiția ca integritatea
textului să fie păstrată, extrasul să nu fie
scos din context, să nu ofere informații
incomplete și să nu inducă în eroare în alt
mod cititorul cu privire la natura, obiectul
sau conținutul textului. Textul sursă trebuie
să fie întotdeauna menționat după cum
urmează: „© Consiliul Europei, anul publicării”.

Orice alte cereri privind reproducerea/
traducerea integrală sau parțială a
documentului trebuie adresate către
Directorate of Communications,
Council of Europe (F-67075 Strasbourg
Cedex sau publishing@coe.int).

Orice altă corespondență referitoare la
acest document trebuie adresată către
Divizia pentru cooperare judiciară, Direcția
generală pentru drepturile omului și
statul de drept (DGI-CDCJ@coe.int).

Design copertă și paginație:
Departament Producție Documente și
Publicații (SPDP), Consiliul Europei

Fotografii: © Consiliul Europei, Shutterstock

Această publicație nu a fost corectată
de către echipa editorială SPDP pentru
eliminarea erorilor tipografice și gramaticale.

© Consiliul Europei, februarie 2025
Tipărită la Consiliul Europei

Acest ghid practic a fost comandat de
Comitetul european pentru cooperare
judiciară (CDCJ). După examinare,
publicarea acestuia a fost autorizată de
CDCJ în cadrul celei de-a 103-a reuniuni
plenare (19-21 noiembrie 2024).

Cuprins

OBIECTIVELE CONVENȚIEI ȘI ALE PROTOCOLULUI	4
PUNCTELE PRINCIPALE ALE UNEI SOLICITĂRI DE INFORMAȚII	5
1. Solicitantul	5
2. Conținutul solicitării	6
3. Transmiterea solicitării	7
PUNCTE PRINCIPALE PENTRU FORMULAREA UNUI RĂSPUNS	9
1. Autoritatea responsabilă pentru răspuns	9
2. Conținutul răspunsului	9
3. Sfera obligațiilor autorităților din statul solicitat	10
4. Transmiterea răspunsului	11

Obiectivele convenției și ale protocolului

Obiectivul principal al [Convenției](#) și al [protocolului adițional](#) al acestora este de a facilita înțelegerea conținutului dreptului străin în statele părți atunci când apar întrebări în această privință în cadrul procedurilor judiciare. Pentru a realiza acest lucru, aceste instrumente stabilesc comunicarea dintre autoritățile statului parte care trebuie să aplice dreptul străin (stat solicitant) și autoritățile statului parte din care emană acel drept (stat solicitat).

Autoritățile statului solicitat sunt cele competente pentru a cunoaște legislația care face obiectul solicitării. Ele nu sunt responsabile pentru aplicarea acelui drept în cazul concret care dă naștere întrebării, pentru formularea unei soluții pe fond sau pentru consiliere. Sarcina lor este exclusiv de a furniza autorităților statului solicitant o informare obiectivă și imparțială despre dreptul lor național.

Sfera materială a aplicării este vastă:

- Conform Convenției, pot fi solicitate informații despre dreptul și procedura civile și comerciale, precum și despre organizarea judiciară. De asemenea, pot fi solicitate informații cu privire la normele referitoare la alte ramuri ale dreptului, în cazul în care aceste norme au relevanță pentru o cauză civilă sau comercială.
- În temeiul Protocolului, pot fi solicitate informații privind cauzele penale, dreptul material și procedural, precum și organizarea judiciară, inclusiv parchetul, și privind dreptul referitor la executarea măsurilor penale.

Punctele principale ale unei solicitări de informații

1. Solicitantul

Scopul este de a limita solicitările la întrebări esențiale pentru a nu încărca excesiv autoritățile statului solicitat și pentru a le ușura pentru acestea formularea unui răspuns eficient și prompt.

a. Cauze civile și comerciale

■ Sunt stabilite două principii cumulative:

- ▶ **Primul principiu este că solicitarea de informații referitoare la dreptul străin trebuie să emane de la o autoritate judiciară.** Există două excepții de la această regulă:
 - Solicitarea poate fi formulată de o altă autoritate, însă ea trebuie apoi autorizată de o autoritate judiciară. Poate fi formulată, de exemplu, de un notar sau de un lichidator care se confruntă cu dreptul străin.
 - Conform Protocolului, aceasta poate proveni și de la orice autoritate sau persoană care procedează în cadrul unui sistem oficial de asistență sau consiliere judiciară. Există, totuși, două restricții: (i) trebuie să acționeze în numele unor persoane defavorizate din punct de vedere economic; și (ii) trebuie să facă acest lucru în cadrul unui sistem oficial. O asociație care oferă asistență juridică persoanelor aflate în sărăcie, dar care nu este autorizată de autoritățile statului ei să facă acest lucru, nu poate, prin urmare, accesa acest mecanism.
- ▶ **Al doilea principiu este că solicitarea trebuie să se refere la proceduri care au fost inițiate. În temeiul Protocolului, o astfel de solicitare poate fi formulată și în timpul în care se iau în considerare proceduri.** Cunoașterea dreptului străin poate fi, de fapt, decisivă înainte de inițierea procedurilor. De exemplu, în temeiul Protocolului, poate fi esențial pentru o autoritate judiciară sau orice autoritate sau persoană care acționează în cadrul sistemelor oficiale de asistență judiciară sau consiliere juridică în numele persoanelor defavorizate din punct de vedere economic să cunoască conținutul legislației străine înainte de a sesiza o instanță judecătorească. Pe de altă parte, o solicitare nu poate fi formulată în vederea întocmirii unui contract. În mod similar,

condiția ca solicitarea să fie formulată în legături cu procedurile judiciare exclude utilizarea acestui mecanism de către un ofițer de stare civilă care trebuie să aplice dreptul străin pentru a întocmi un act de stare civilă.

b. În materie penală, regulile sunt stabilite în Protocol:

■ **solicitarea poate fi formulată de o instanță judecătorească, dar și de orice autoritate judiciară competentă pentru urmărire penală sau pentru executarea hotărârilor definitive.** Prin urmare, Ministerul Public poate fi inițiatorul unei astfel de cereri. Totuși, solicitarea trebuie să se refere la infracțiuni care, la momentul formulării solicitării, intră în competența autorităților care o formulează.

■ **Solicitarea poate fi formulată atunci când procedurile au fost deja inițiate sau când se are în vedere inițierea unei acțiuni în justiție.** Prin urmare, pentru statele care aplică principiul dublei incriminări, autoritățile acestora au posibilitatea de a verifica dacă această condiție este îndeplinită, întrucât infracțiunea este pedepsită conform dreptului străin înainte de începerea urmăririi penale.

2. Conținutul solicitării

Pentru a asigura eficacitatea procesului, trebuie furnizate informații precise, astfel încât autoritatea statului solicitat să poată răspunde în mod adecvat. Dacă acest lucru nu se realizează, vor trebui purtate comunicări pentru clarificarea solicitării, ceea ce va duce inevitabil la întârzieri.

■ Pe fond, două aspecte sunt esențiale:

- ▶ **Legea:** atunci când se solicită informații privind legea statului solicitat, solicitarea trebuie formulată cât mai precis posibil. Este important să se evite solicitarea de informații pe un subiect general. De exemplu, autoritatea statului solicitat nu ar trebui să fie întrebată despre dreptul succesoral în general, ci despre drepturile soțului supraviețuitor, dacă acestea sunt în discuție. De asemenea, poate fi util ca statul solicitant să dea detalii despre legislația sa națională pentru a oferi contextul solicitării sale, în special prin inserarea de hyperlinkuri către legislația relevantă.
- ▶ **Faptele:** pentru ca statul solicitat să înțeleagă corect solicitarea și să formuleze un răspuns precis și specific, faptele trebuie prezentate cât mai clar posibil. Prin urmare, trebuie evitate întrebările abstracte. De asemenea, este important ca statul solicitant, pe cât posibil, să nu pună întrebări al căror răspuns ar soluționa în sine litigiile cu privire la care au

fost adresate întrebările. În final, trebuie acordată atenție anonimizării elementelor cauzei respective, astfel încât să fie protejate datele cu caracter personal ale părților implicate în cauză.

► Pot sau trebuie furnizate informații suplimentare:

- **Originea solicitării:** este obligatoriu să se indice de la cine provine solicitarea.
- **Decizia de autorizare a solicitării:** dacă solicitarea nu este formulată de o autoritate judiciară, aceasta trebuie să includă decizia de autorizare a acesteia. Dacă o autoritate din statul solicitat refuză o solicitare care nu a fost autorizată, vor fi necesare noi comunicări între autoritățile competente.
- **Se pot atașa copii ale unor documente:** scopul este de a face mai ușor pentru autoritățile statului solicitat să înțeleagă obiectul litigiului (contract, certificat de stare civilă, raport de expertiză etc.). Totuși, documentele nu pot înlocui expunerea faptelor. Trimiterea anexelor trebuie limitată la ceea ce este strict necesar pentru o înțelegere corectă a cauzei de către statul solicitat.

3. Transmiterea solicitării

■ **Cerință privind traducerea:** solicitarea de informații în sine și anexele acesteia trebuie, în principiu, să fie redactate în limba sau într-una dintre limbile oficiale ale statului solicitat sau să fie însoțite de o traducere în limba respectivă. Calitatea traducerii este esențială. Riscul de neînțelegere este real și a fost subliniat de multe state. În caz de neînțelegere, răspunsul poate fi nepotrivit sau întârziat din cauza că sunt necesare comunicări suplimentare. În practică, prin acord reciproc între cele două state părți implicate, poate fi preferată utilizarea unei alte limbi (de exemplu, a limbii engleze sau franceze) pentru comunicări pe subiectul problemei respective. În acest sens, [tabelul recapitulativ](#) indică limbile preferate de autoritățile naționale destinate ale statelor părți.

■ Modalități de transmitere:

- **Expeditorul:** o solicitare în materie civilă sau comercială în temeiul Convenției și în materie penală în temeiul Protocolului se trimite direct organului destinat al statului solicitat, fie de către organul expeditor, fie, în absența unui astfel de organ, de către autoritatea judiciară de la care emană. Cu toate acestea, în conformitate cu Protocolul, o solicitare în materie civilă și comercială emanând de la orice autoritate sau persoană care acționează în cadrul oficial al asistenței judiciare sau

al consilierii juridice în numele persoanelor defavorizate din punct de vedere economic trebuie transmisă întotdeauna de către organul expeditor desemnat oficial de statul solicitant. Nu poate fi trimisă direct de către persoana care formulează întrebarea. Datele de contact ale organelor expeditoare pot fi găsite la următoarea adresă: [Puncte de contact – Tabel recapitulativ – Comitetul european pentru cooperare judiciară](#)

- ▶ **Destinatarul:** solicitarea trebuie trimisă organului destinatar desemnat oficial de statul solicitat. Datele de contact ale organelor destinate pot fi găsite la următoarea adresă: [Puncte de contact – Tabel recapitulativ – Comitetul european pentru cooperare judiciară](#)

- ▶ **Format:** majoritatea statelor acceptă trimiterea electronică și chiar le încurajează datorită simplității și vitezei acestei metode de transmitere.

[Tabelul recapitulativ](#) indică formatele preferate de autoritățile naționale destinate ale statelor părți.

Un [formular standard de solicitare](#) este pus la dispoziția statelor solicitante. Acesta a fost întocmit pentru a simplifica procesarea solicitărilor de către statul solicitat și pentru a ajuta la formularea unor răspunsuri precise care să îndeplinească așteptările statului solicitant. Totuși, utilizarea acestuia nu este obligatorie.

Puncte principale pentru formularea unui răspuns

1. Autoritatea responsabilă pentru răspuns

Autoritățile statului solicitat au două opțiuni:

- ▶ Răspunsul poate fi formulat fie de o autoritate publică a statului solicitat; aceasta poate fi chiar organul destinat sau un alt organ de stat sau oficial.
- ▶ Ori solicitarea poate fi transmisă către un organ privat sau unui avocat calificat care va formula răspunsul.

Alegerea între aceste două opțiuni este lăsată la latitudinea autorităților statului solicitat. Practica arată că a doua opțiune este rareori utilizată. Singurele cazuri citate se referă la probleme tehnice care necesită calificare specifică pe care autoritățile publice nu o dețin.

2. Conținutul răspunsului

- ▶ **Răspunsul trebuie să informeze autoritățile statului solicitant în mod obiectiv și imparțial cu privire la dreptul statului solicitat.** Prin urmare, nu este vorba ca autoritățile statului solicitat să ofere o opinie cu privire la soluția care ar trebui dată pe fondul cauzei respective. Sarcina lor se limitează la furnizarea elementelor corespunzătoare ale legislației lor care vor permite autorităților statului solicitant să o aplice în deplină cunoștință de cauză.
- ▶ **În funcție de situație, răspunsul trebuie să includă o indicare a textelor legislative și de reglementare care urmează să fie aplicate și/sau a jurisprudenței relevante.** Pot fi furnizate documente suplimentare pentru a oferi mai multe informații cu privire la cauză (doctrină juridică, lucrări pregătitoare etc.). De asemenea, pot fi oferite comentarii explicative, dar obiective. Acesta poate fi cazul, de exemplu, pentru a explica relația dintre diferitele standarde citate sau pentru a clarifica domeniul de aplicare al unei anumite jurisprudențe în cauză.

3. Sfera obligațiilor autorităților din statul solicitat

- **Obligația de a răspunde:** autoritățile statului solicitat sunt obligate să răspundă dacă Convenția sau capitolele relevante (I sau II) ale Protocolului sunt aplicabile între statele în cauză și solicitările intră sub incidența acestora. Totuși, există excepții de la acest principiu. Acesta este cazul când interesele statului solicitat sunt afectate de litigiul în legătură cu care a fost formulată solicitarea sau când acesta consideră că răspunsul ar putea aduce atingere suveranității sau securității sale. Acesta poate fi cazul, de exemplu, atunci când statul solicitat este el însuși parte la litigiul care dă naștere întrebării transmise.
- **Termenul de răspuns:** acesta este un punct cheie în sistemul Convenției, iar eficiența sa poate fi măsurată prin viteza de răspuns. Pentru a ține cont de particularitățile fiecărei solicitări, Convenția și Protocolul stabilesc pur și simplu un principiu flexibil care poate fi adaptat de la caz la caz. Prin urmare, răspunsul trebuie furnizat cât mai repede posibil. De aceea, este stabilit un principiu general al promptitudinii. Autoritățile statului solicitat trebuie să acționeze cât mai repede posibil. Dacă se prevede o perioadă lungă pentru formularea unui răspuns la întrebare, de exemplu din cauza complexității răspunsului care trebuie furnizat sau a amplitudinii cercetării care trebuie efectuată, autoritatea destinatară trebuie să informeze autoritatea care a trimis solicitarea privind cauza.
- **Gratuitate în principiu:** recurgerea la mecanismul Convenției este, în principiu, gratuită. Există însă o excepție atunci când este implicat un organ privat sau un avocat calificat, pentru a le acoperi onorariile. În acest caz, statul solicitant este responsabil pentru plata acestor costuri. Pentru a evita complicațiile și sarcinile financiare excesive, Convenția prevede că autoritățile statului solicitant trebuie informate cu privire la amploarea costurilor preconizate și trebuie solicitat acordul acestora. Prin urmare, autoritățile statului solicitant nu pot fi luate prin surprindere și să li se impună o povară financiară neașteptat de mare.
- **Limba:** pentru a simplifica sarcina autorității statului solicitat, răspunsul trebuie trimis în limba statului solicitat. Prin urmare, nu este necesară nicio traducere din partea lor. Dacă se va dovedi necesară, responsabilitatea pentru ea le revine autorităților statului solicitant. În practică, prin acord reciproc între statele părți implicate, se poate prevedea ca răspunsurile să fie formulate într-o altă limbă (cum ar fi limba franceză sau engleza) aleasă pentru comunicările pe tema respectivă. [Tabelul recapitulativ](#) indică limbile preferate ale autorităților naționale destinate ale statelor părți.

4. Transmiterea răspunsului

- ▶ În conformitate cu Convenția și Protocolul la aceasta, autoritățile statului solicitat au responsabilitatea de a transmite răspunsul prin intermediul organului lor destinat către organul expeditor al statului solicitant, dacă solicitarea a fost transmisă de acesta din urmă, sau către autoritatea judiciară, dacă aceasta din urmă a făcut trimiterea direct către acela. Din nou, practica arată că mijloacele electronice sunt larg acceptate și utilizate pentru a accelera procedura. Un [formular standard de răspuns](#) este pus la dispoziția statelor solicitate. Acesta a fost întocmit pentru a ajuta la formularea unui răspuns precis care să îndeplinească așteptările statului solicitant. Totuși, utilizarea acestuia nu este obligatorie.

Acest ghid practic oferă îndrumări privind utilizarea mecanismelor stabilite de Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin și de Protocolul adițional al acesteia. Aceste mecanisme convenționale vizează facilitarea înțelegerii și schimbului de informații între autoritățile statelor cu privire la dreptul străin și acoperă o sferă de aplicare largă care include dreptul și procedurile civile, comerciale și penale, organizarea sistemului judiciar și legislația referitoare la măsurile de executare. Acest ghid este conceput ca un instrument practic pentru toate autoritățile judiciare și funcționarii publici. Acesta explică modul în care autoritățile naționale ar trebui să coopereze, subliniind cerințele procedurale și de fond privind transmiterea solicitărilor și răspunsurilor la acestea în modul cel mai eficient.

www.coe.int/cdcj

PREMS 010726

RON

www.coe.int

Consiliul Europei este principala organizație pentru apărarea drepturilor omului de pe continent. Aceasta cuprinde 46 de state membre, inclusiv toate statele membre ale Uniunii Europene. Toate statele membre ale Consiliului Europei au semnat Convenția Europeană a Drepturilor Omului, un tratat care vizează protejarea drepturilor omului, a democrației și a statului de drept. Curtea Europeană a Drepturilor Omului supraveghează punerea în aplicare a Convenției în statele membre.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE